

Szakmai beszámoló
a 204113/531 számú
Múzeumok múltjáról a jövő generációnak című konferencia megrendezésére
pályázat megvalósításáról

Az NKA Közgyűjtemények Kollégiuma a nemzetközi múzeumtörténeti konferenciára 3.000.000,- forint támogatást ítél meg 2019. december 16-dikai ülésén a nyíregyházi Jós András Múzeum számára. A megvalósítást 2020 október végére – november elejére terveztük. A szervezés el is kezdődött. Az első felhívásban “Museums on Troubled Waters – In the Past and Today – “We should not think that we are the pioneers...” címmel 2020. március 15-dikéig kértük be az absztraktokat, hogy a konferenciáig azokat ki tudjuk nyomtatni, hogy a résztvevők megkaphassák.

Elképzelésünket a pandémia keresztülhúzta, így határidő módosítást kértünk. Továbbra is szándékunkban állt a személyes találkozások megszervezése, azonban a hullámzó vírushelyzet miatt, különösen figyelembe véve a külföldi (romániai, oroszországi, lengyelországi, litvániai stb.) résztvevők lehetőségeit is, arra kényszerültünk, hogy egy 2021. október 2-án küldött levélben tájékoztattuk az érdeklődőket, hogy a konferenciát online szervezzük meg („After a serious hesitation, we finally decided that amidst the current pandemic situation, mainly for the security of foreign colleagues travelling from faraway places, we place the conference into the virtual space. So, both presentations and the poster section will be held online.”)

Így végül a megvalósításra 2021. november 10–11-én online formában került sor meglehetősen nagy érdeklődés mellett.

A konferenciát Zoom-programon tartottuk egy informatikus folyamatos segítségével. Az absztraktokat, a poszttereket, a résztvevők névsorát, a programot, ismertetőket a rendezőkről és a konferenciához kötődő valamennyi további információt weblapon terjesztettük:

<https://regesztet.bibl.u-szeged.hu/index.php/kutatas/muzeumtorteneti-konferencia-museum-history-conference/poszter-szekcio-poster-section/>

Összesen 29 előadást hallgattunk és 4 posztert beszéltünk meg (közülük 14 romániai, 11 magyar, 4 orosz, 2 krími, 2 szerbiai kutatás eredménye).

Fontos téma volt a különféle régészeti egyletek, szervezetek története (Nicoleta Demian, Christina Bodo és Ionuț Codrea, Adrienn Wéber, Kirill Gusev). Korai adattári // fotótári anyagokat értékelt Maria Medvedeva és Evgenia Zasztroznova. „Klasszikus múzeumtörténeti” előadás hangzott el Ana Cristina Hamattól (Reșița), Ionuț Codreától és Christina Bodótól (Déva), Szabó Csabától (Alba Iulia), Stefan Georgescutól (poszter: Constanza). Egy-egy gyűjteménytörténeti esettanulmány fűződik Basics Beatrix, Mód László, Istvánovits Eszter – Szócs Péter – Hágó Nándor és Ottományi Katalin, továbbá Holmár Zoltán nevéhez. Múzeumépületről mutatott be posztert Zomborka Márta (Vác) és Vizi Márta (Szekszárd), előadást ugyanebben a témában Nyikita és Szvetlana Hrapunov (Bahcsiszeraj), valamint Tóth Arnold (Hermann Ottó Múzeum) tartott, ahol szóba került az oral history szerepe is. Különösen aktuális volt Hermann Ottó Museum Nyikita Hrapunov, valamint Christian Cealera Tomis előadása, melyek témáját nevezhetnénk „ellopott régészettnek”. Régészeti parkokba kirándulhattunk Ioan Bejinariu (Porolissum), illetve Jelena Andelkovic Grasar és Milica Tapavicski Ility (Viminacium). Jóvoltából. A múzeum mint közösségi tér volt a témája Alexandra Sarbu és Emanoil Pripon bemutatójának. Az ún. közösségi régészettel kapcsolatos gondokat vette számba Corina Bors. A digitalizálás modern témáját sem lehet már kikerülni egy múzeumtörténeti konferencián (Calin Timoc). A múzeumok kapcsolatáról a régészeti oktatásban nagy szerepet játszó Szegedi Intézettel volt a témája a konferencia főszervezője, Pintér-Nagy Katalin által készített poszternek.

A szerteágazó témák jelzik, hogy a múzeumok keresik helyüket a modern világban. Ehhez kiemelten fontos górcső alá venni az elődök tevékenységét, gondolkodását, célkitűzéseit.

A konferencia programja a következő volt:

10 November 2021, Wednesday

- 10⁰⁰–10¹⁰ Opening speech: Gyenge, Zoltán, professor dean of Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Szeged
- 10¹⁰–10²⁰ Opening speech: KULCSÁR, Valéria, associate professor of the Department of Archaeology, University of Szeged
- 10²⁰–11⁴⁰ Section I. General museum history
Chair: SZABÓ, Csaba
- 10²⁰–10⁴⁰ DEMIAN, Nicoleta (History Department, National Museum of Banat, Timișoara)
Society of History and Archaeology in Southern Hungary and the first museum in Timișoara (1872–1918)
- 10⁴⁰–11⁰⁰ BODÓ, Cristina – CODREA, Ionuț-Cosmin (Museum of Dacian and Roman Civilisation, Deva)
The History and Archaeology Society of Hunedoara County at the Beginning of the 20th Century
- 11⁰⁰–11²⁰ WÉBER, Adrienn (Csorba Győző Library, Pécs)
Vereine im Dienst des Museumswesens im Zeitalter des Dualismus in Pécs/Fünfkirchen
- 11²⁰–11⁴⁰ MEDVEDEVA, Maria (Archive Institute, History of Material Culture, Saint Petersburg)
Recording and Studying of Museum Collections and Historical Monuments in Bukovina during the First World War: Materials of the Russian Scientific Expedition in 1916–1917
- 11⁴⁰–13⁰⁰ Lunch break
- 13⁰⁰–14²⁰ Section II. General museum history
Chair: BODÓ, Cristina
- 13⁰⁰–13²⁰ HAMAT, Ana Cristina (Museum of National History and Archaeology Constanta)
From *The good the bad and the ugly* to the Museum for People... or a Short Story about the History of the Highland Banat Museum of Reșița
- 13²⁰–13⁴⁰ CEALERA, Cristian (Museum of National History and Archaeology Constanta)
The artifacts of ancient Tomis, published and analyzed in British sources from the 19th century. Case Study – William Philip Price Inscriptions Collection (1864), from British Museum
- 13⁴⁰–14⁰⁰ MÓD, László (Department of Ethnology and Cultural Anthropology, University of Szeged)
School Collections as the Antecedents of Museum Collections (Example from Szentes, Hungary)
- 14⁰⁰–14²⁰ KHRAPUNOV, Nikita – KHRAPUNOVA, Svetlana (History and Archaeology of the Crimea Research Centre, V. I. Vernadsky Crimean Federal University, Simferopol)
Before the Museum: Khan's Palace in Bakhchisarai in the Late Eighteenth and Early Nineteenth Centuries
- 14²⁰–14⁴⁰ Coffee break
- 14⁴⁰–15⁴⁰ Section III. Exhibitions
Chair: MÓD, László

- 14⁴⁰–15⁰⁰ BASICS, Beatrix (Museum of Fine Art, Budapest)
Permanent Exhibitions in the Hungarian National Museum
- 15⁰⁰–15²⁰ GUSEV, Kirill (Museum of Cosmonautics, Moscow)
Archaeological and Anthropological Exhibitions and Orthodox Church in the Russian Empire: Different Cases of Cooperation in Belle Epoch
- 15²⁰–15⁴⁰ TIMOC, Calin (National Museum of Banat, Timișoara)
The *3D Lapidarium* of the National Museum of Banat from Temeswar, between Virtual Exhibition and Scientific Epigraphic Corpus
- 15⁴⁰–16⁰⁰ Coffee break
- 16⁰⁰–17⁰⁰ Section IV. Museum history, archaeology
Chair: BASICS, Beatrix
- 16⁰⁰–16²⁰ SOBOLEV, Vladislav (Saint Petersburg State University, Saint Petersburg)
Novgorod Museum of Antiquities. The Fate of an Archaeological Collection
- 16²⁰–16⁴⁰ KHRAPUNOV, Nikita (History and Archaeology of the Crimea Research Centre, V. I. Vernadsky Crimean Federal University, Simferopol)
How the Finds from the Crimea Appeared in Collections Abroad
- 16⁴⁰–17⁰⁰ ZASTROZHNOVA, Evgenia (St. Petersburg branch of Archive of RAS)
Masterpieces of Greek art from the archaeological excavations in Phanagoria (in the collection of State Hermitage)
- 11 November 2021, Thursday
- 9⁰⁰–10⁰⁰ Section V. Museum history, archaeology
Chair: SZŐCS, Péter Levente
- 9⁰⁰–9²⁰ SZABÓ, Csaba (Department of Applied Religious Studies, University of Szeged)
Housing the Archaeological Collection of Gyulafehérvár – Alba Iulia between 1789 and 1989
- 9²⁰–9⁴⁰ OTTOMÁNYI, Katalin – ISTVÁNOVITS, Eszter – HÁGÓ, Attila Nándor – SZŐCS, Péter Levente (Ferenczy Museum Centre, Szentendre; Jósa András Museum, Nyíregyháza; Town Museum of Carei; Satu Mare County Museum)
Dr. Ernő Andrásy, a Doctor, an Archaeologist and a Museum Founder
- 9⁴⁰–10⁰⁰ BORS, Corina (National History Museum of Romania, Bucharest)
Who Owns the Past and Who Cares (Really) about it? About the Role of a (National) Museum in the 21st Century for Protecting the Archaeological Heritage
- 10⁰⁰–10²⁰ Coffee break
- 10²⁰–11²⁰ Section VI. General museum history
Chair: MEDVEDEVA, Maria
- 10²⁰–10⁴⁰ HOLMÁR, Zoltán (Kállay Collection, Jósa András Museum, Nyíregyháza)
From the Nyírvíz Palace to the Kállay House – The Kállay Collection
- 10⁴⁰–11⁰⁰ CODREA, Ionuț-Cosmin – BODÓ, Cristina (Museum of Dacian and Roman Civilisation, Deva)
Magna Curia, From Castle to Museum
- 11⁰⁰–11²⁰ TÓTH, Arnold (Herman Ottó Museum, Miskolc)
Metamorphosis of a Building – Oral History and Hidden Memories
- 11²⁰–11⁴⁰ Coffee break
- 11⁴⁰–13⁰⁰ Section VII. Public education, archaeological parks
Chair: TÓTH, Arnold
- 11⁴⁰–12⁰⁰ BEJNARIU, Ioan (County Museum of History and Art, Zalău)
Porolissvm Archaeological Park (Sălaj County, RO). Past, Present and Future Challenges

12 ⁰⁰ –12 ²⁰	ANĐELKOVIĆ Grašar, Jelena – TAPAVIČKI-ILIĆ, Milica (Institute of Archaeology, Belgrade)
12 ²⁰ –12 ⁴⁰	Role of Viminacium Open Air Museum in Public Education PRIPON, Emanoil (County Museum of History and Art, Zalău) The Cultural Project: Family on Weekend at the Museum – a Good Practice Guide
12 ⁴⁰ –13 ⁰⁰	SÂRBU, Alexandra (The Art Museum of Cluj-Napoca) Dance Well. An Inclusive and Intergenerational Artistic Practice for People Living with Parkinson's Disease
13 ⁰⁰ –13 ²⁰	Coffee break
13 ²⁰ –13 ⁴⁰	Section VIII. Poster section Chair: KULCSÁR, Valéria VIZI, Márta (Wosinsky Mór Museum, Szekszárd) Museum and Museum Palace are Born ZOMBORKA, Márta (Tragor Ignác Museum, Vác) Museum Buildings, the Housing of the Collections – Their Changes in the Course of Time GEORGESCU, Ștefan (Museum of National History and Archaeology Constanța) A short history about the foundation of the Museum of National History and Archaeology Constanța PINTÉR-NAGY, Katalin (Department of Archaeology, University of Szeged) Relationship between the Institute of Archaeology of Szeged and the archaeological collection of the Makó Museum

A konferencia egy olyan sorozat harmadik rendezvénye, melynek kezdeményezője a gyulafehérvári (Alba Julia) múzeum volt. 2016-ban a városi régészet atyja, a gyulafehérvári múzeum alapítója, Cserni Béla halálának századik évfordulója alkalmából gyűltek össze a szakemberek. A folytatásra 2019-ben Nyíregyházán, a Jósa András Múzeum alapításának 150. évfordulója, Jósa András születésének 185., halálának 100. évfordulója előtt tisztelegve kerülhetett sor. Mindkét konferencia anyaga kötetben megjelent.

Mivel az online konferencia költsége jóval alacsonyabb volt, mint a személyes részvétel mellett megrendezetté, arra az elhatározásra jutottunk, hogy kérvényezzük a pályázatból elnyert összeg maradványának felhasználását egy kiadvány megjelentetésére. A kötet 2022 szeptemberére jelent meg 200 példányban (ISBN 978-615-5619-25-0), 312 számozott oldalon, színes képekkel.

A konferenciáról folyamatos tájékoztatást adtunk a neten (lásd feljebb!) és a kötet is hozzáférhető digitális formában (<https://regeszt.bibl.u-szeged.hu/index.php/kutatas/muzeumtorteneti-konferencia-museum-history-conference/conference-volume-konferenciakotet/>).

Nyíregyháza, 2022. november 29.